

ประกาศ

สถาปนาสมเด็จพระราชาคณะและพระราชคณะ

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็อดีตภาค ๒๔๖๕ พรรษา
 ไม้ศุขันกาล กุกกุฏสังวัจนร กันยายนมาส จตุรัสติมสุทิน
 โสรวารโดยกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ เอกอัคร
 มหาบรมุขบรมนราธิราช พินิตาประชานาถมหาสมมตวงศ์ อติ
 ศัยพงสวิมลรัตน วรชาติยราชนิกโรดม จาตุรันตบรมมหา
 จักรพรรดิราชสังกาศ อุกโตสุชาติสังสุทธเกราะเหล็ก จักรบรม

นาด ขุपालงกรณราชวรังกูร บรมมกุฏนเรนทร์สูร สันตติ
 มศวศิษฏ์ สุสาธิตบุรพาธิการ อุดลยกฤษฎาภินิหาร อติเรก
 บุญฤทธิ์ รัษฎลักษณวิจิตร โสภาคยสรรพางค์ มหาขโนดตะ
 มังคประณต บาทบงกชยุคล ประสิทธิ์สรรพศุภผลอุดมบรม
 สุขุมาลัย ทิพยเทพาวตาร ไพศาลเกียรติคุณ อุดลยพิเศษ
 สรรพเทเวศรานุรักษ์ บรมศักดิ์สมญา เทพทวาราวดี ศรี
 มหาบุรุษสุดสมบัติ เสนางคนิกรรัตนอัศวโกศล ประพนธ
 ปรีชามัทวสมาจาร บรมุณเฑาะฐสาร สยามาทินคร วรุตเมก
 ราชติลก มหาปรีวารนายกอนันต มหันตวรฤทธิเดช สรรพ
 วิเศษศิรินทร บรมชนกาศิศรสมมต ประสิทธิ์วรยศมโหดม
 บรมราชสมบัติ นพปฎลเสวตรฉัตรราเดฉัตร ศิริรัตโนปลักษณ
 มหาบรมราชาภิเศกภิสิต สรรพทศทิศวิชิตไชย สกลมไห
 ศวริขมหาสวามินทร์ มเหศวรมหิทธิกรมหารามาธิราชโรดม
 บรมนาถชาติอาชาวไศรย พุทธาทีเดรรัตนสรณารักษ์ อุดลย
 ศักดิ์อักษรนเรศวราชิบดี เมตตากรุณาสถลหฤไทย อโนปโมย
 บุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาภิเษนทร์ ประเมนทรธรรมิกมหา
 ราชอิราชบรมนาถบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระพิมพ์ลธรรมผู้เป็นเชอพระราชวงศ์
 ดำรงใจสมณเพศพิเศษศึลาจารวัตรมั่นคงในพระพุทศาสนา มี
 ปรีชาแตกฉานในพระปริยัติธรรม ได้กระทำคุณประโยชน์ใน
 ทางทำนุบำรุงพระพุทศาสนา และการศึกษาให้เจริญมาเป็นอันมาก

มีความพิสดารปรากฏในประกาศครั้งก่อนนั้นแล้ว บัดนี้พระพิมล
 ชรรณเป็นผู้เจริญ พระมหายุกาล พร้อมด้วยคุณ สมบัติอัน เจริญยิ่งขึ้น
 ด้วยบรรดัตถุญมหัตตาทิคุณ เป็นครุภาวนิยสถาน ประกอบ
 คุณประการในศาสนกิจเป็นนิตยมาโดยมั่นคงสม่ำเสมอเป็นที่นิยม
 นับถือแห่งศาสนิกบริษัททั้งคฤหัสถ์บรรพชิตทวยังขึ้น สมควร
 จะทรงยกย่องให้ดำรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะได้

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา เลื่อนพระพิมล
 ชรรณ เป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามจารึก ใน
 สุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณอดุลยสุนทร
 นายก ตรีปิฎกวิทยาคุณ วิบุลยคัมภีรญาณสุนทร มหาอุคร
 คณฤศร บวรสังฆาราม คามวาสีอรัญวาสี มหาสังฆนายก
 สถิตณวัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร พระอารามหลวง เจ้า
 คณะหนเหนือ มีถาปานุศักดิ์ควรตั้งถาปานุกรมได้ ๑๐ รูปคือ พระ
 ครูปลัดสัมพิพัฒน์ศีลาจารย์ ญาณวิมลสกลคณิศร อุตฺรสังฆ
 นายก ปิฎกชรรณรักขิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูกรรมธร ๑
 พระครูเมธีกร ๑ พระครูวรวงศา ๑ พระครูธรรมราช ๑ พระ
 ครูธรรมรุจิ ๑ พระครูสังฆวิจารณ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครู
 ไบฎิกา ๑ รวม ๑๐ รูป

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า พระญาณวราภรณ์ก็เป็นเชอพระราชา
 วงศ์มีความรอบรู้พระปริยัติธรรมโดยแตกฉาน ได้บรรพชาเป็น
 สามเณรแต่ยังเยาว์ มีความอุตสาหศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนัก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สอน
 ไล่ได้เป็นเปรียญ ๕ ประโยค ตั้งแต่ยังเป็นสามเณร ครั้นเมื่อ
 จบสมบทแล้ว จึงเข้าสอบไล่อีกครั้งหนึ่ง ได้เป็นเปรียญ ๗ ประโยค
 เป็นผู้มั่นคงในสมณปฏิบัติ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
 สันถรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา
 โปรดให้เป็นพระราชาคณะแลโปรดให้เป็นเจ้าคณะมณฑลอำนาจ
 การศึกษาแลการพระศาสนาในมณฑลจันทบุรี พระญาณวราภรณ์
 ก็ได้ปฏิบัติจัดการตามตำแหน่งหน้าที่โดยเรียบร้อย นับว่าได้กระทำ
 คุณประโยชน์ ในทาง บำรุงพระพุทธศาสนา แลการศึกษาให้เจริญ
 ได้รับตำแหน่งเลื่อนขึ้นเป็นชั้นเทพแลชั้นธรรมตามลำดับ แลเป็น
 ผู้ชำนาญ ในทางเทศน์ ปรีชาในเชิงประพันธ์ฉันท์โคลกคาถา
 อันไพเราะ เพราะชำนาญในอักษรวิธานันทวุดตวิธ มีศิลาจาร
 วัตรมั่นคงในธรรมปฏิบัติ เป็นที่นิยมนับถือแห่งพุทธศาสนิก
 บวชท์ ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตเป็นอันมาก อนึ่งพระญาณวรา
 ภรณ์ ได้เป็นผู้ที่พระบาท สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสันถรมหาจักราช
 ทรงคุ้นเคยมาแต่ยังทรงพระเยาว์ และเมื่อทรงพระผนวชก็ได้ทรง
 วิชาสะคุ้นเคยยิ่งขึ้น ฉันทเป็นเพื่อนสหายร่วมสำนัก อีก
 ประการหนึ่ง พระญาณ วราภรณ์ เป็นพระราชวงศ์ผู้ดำรงสมณศักดิ์
 เป็นพระราชาคณะผู้ใหญ่มีน้อยหาได้ โดยยาก สมควรที่จะเพิ่ม
 สมณศักดิ์ให้สูงขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา เลื่อนพระ
 ญาณวราภรณ์ เป็นพระราชาคณะมีสมณศักดิ์เสมอตำแหน่งบรม
 พิเศษ มีราชทินนามตามจารึกในสุพรรณบัฏว่า พระญาณวรา
 ภรณ์ สุนทรธรรมปาโมกข์ ยุตโยคญาณดิลก ไตรปิฎกธารี
 ธรรมวาทีขตินิกโร บวรสังฆาราม คามวาสีสถิตณวัดบวรนิเวศ
 วิหาร พระอารามหลวง เป็นเจ้าคณะรองมีถานานุศักดิ์ควรตั้งถา
 นานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดเอนกอรุณธรรมวิฑูร สุภ
 สุนทรปริชา อุดรคณสังฆมุนายก ปิฎกธรรมรักษิต ๑ พระครู
 วินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆกรรมประสิทธิ์ ๑ พระ
 ครูวิจิตรสารวัน ๑ พระครูสังฆสิทธิกร ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระ
 ครูใบฎีกา ๑ รวม ๘ รูป

อนึ่งทรงพระราชาดำรัสว่า พระธรรมไตรโลกาจารย์เป็นผู้มีความ
 รู้แตกฉานในพระไตรปิฎกสุตตะปิฎก ได้สอบไล่ได้ถึงชั้นบวเรียนเอก
 ในมหาจุฬาราชวิทยาลัย เทียบชั้นบวเรียน ๗ ประโยค มีความอุต
 สาหวิริยาพรับการเป็นอาจารย์สอนพระปริยัติ ธรรม แก่พระ ภิกษุ
 สามเณรในวัดเทพศิรินทราวาสมาแต่ในรัชกาลที่ ๕ ภายหลังโปรด
 ให้เป็นเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสเป็นผู้มั่นคงในสมณปฏิบัติ มี
 ศีลาจารวัตรเป็นที่เลื่อมใส มีความรอบรู้ในอรรถธรรมชำนาญ
 เชิงเทศนาโวหารอรรถาธิบาย เป็นผู้นิยมนับถือแห่งศาสนิกบริษัท
 ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตเป็นอันมาก แลเป็นผู้ที่ใคร่กระทำคุณประโยชน์

ในทางทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาแล การศึกษาให้เจริญ มาเป็นอัน
 มาก มีอาทิ คือ ได้เป็นกรรมการแห่งมหาวิทยาลัย เป็น
 เจ้าคณะมณฑลปราจีนบุรี แลเป็นพระอุปัชฌาย์ให้บรรพชาอุปสม
 บทแก่กุลบุตรในวัดเทพศรีนันทราวาส แลใน มณฑลปราจีนบุรีฝ่าย
 ชรรมยุติกาทัวไป ทั้งได้เป็นแม่กองสอบวิชานักธรรมชั้นตรีใน
 สนามมณฑลปราจีนบุรี แลเป็นกรรมการในมหาเถรสมาคม เป็น
 กรรมการสอบความรู้พระปริยัติธรรมในสนามหลวง แลเป็นแม่
 กองสนามสาขาแห่งสนามหลวงเป็นต้น พระธรรมไตรโลกาจารย์
 มีความ อุตสาหปฏิบัติจตุการ ในตำแหน่งต่างๆ โดยเรียบร้อย สม่่า
 เสมอ อ้าประการหนึ่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร
 มหาจักรวรุทธทรงพระผนวช ได้ทรงวิสาสะคุ้นเคยกับพระธรรมไตร
 โลกาจารย์ และเมื่อเสด็จประพาสในมณฑลปราจีนบุรีระหว่างเวลา
 ที่ทรงพระผนวชนั้น พระธรรมไตรโลกาจารย์ก็ได้ตามเสด็จพระราช
 ดำเนินในกระบวนด้วยตลอดทาง ได้ทรงมีโอกาศทรงทราบคุณ
 สมบัติของพระธรรมไตรโลกาจารย์โดยตระหนักแน่ สมควรจะ
 เพิ่มสมณศักดิ์ให้ดำรงในตำแหน่งอันสูงได้

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนาเลื่อนพระธรรมไตร
 โลกาจารย์เป็นพระราชาคณะ มีราชทินนามตามจารึกในหิรัญบัฏว่า
 พระสาสนโสภณ วิมลญาณอดุลย์ ตรีปิฎกคุณูประสาธน์วิภูสิต
 ชรรมยุติกคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสีสังฆนายก สถิตณวัด

เทพศิรินทร์ราชวาส ราชวรวิหาร พระอารามหลวง เจ้าคณะรองคณะ
 ชนมยุติกนิกาย มีถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระ
 ครุปลัดอรรถธวัชยานุกิจ พิพิธธรรมโกศลวิมลสุตาคม อุดมคณะนุ
 นายก ตรีปิฎกญาณวิจิตร • พระครูวินัยธร • พระครูธรรม
 ธร • พระครูพิสัยภูธรเวท • พระครูพิเศษสรวิทย์ • พระ
 ครูสังฆวุฒิกร • พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา • รวม ๘ รูป

อนึ่งพระราชาคณะที่มีความรอบรู้พระปริยัติธรรม แลทรงสมณ
 คุณในสงฆมณฑล สมควรที่จะเลื่อนอิสริยยศมีอีกหลายรูป จึงมี
 พระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้พระธรรมเจดีย์เป็นพระราชาคณะ มี
 นามว่า พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ญาณวิสุทธิจริยาปรินายก ตรีปิฎก
 คุณาลังการ นานาสถาหรราชคมนตรี สาธุการีธรรมากร สุนทรศีลา
 ทิขันธ์ สถิตณวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร
 พระอารามหลวง เจ้าคณะรองอรัญวาสี มีถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรา
 นุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัดนิพัทธโพธิพงษ์ • พระครูวินัย
 ธร • พระครูธรรมธร • พระครูสังฆรักษ์ • พระครูสมุห์ • พระ
 ครูใบฎีกา • รวม ๖ รูป

ให้พระเทพสุธีเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระธรรมเจดีย์กว
 วงศนายก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณฤศร บวรสังฆาราม คามวาสี
 สถิตณวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวง มี
 ถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรานุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัดพรหมจริย

วัดนี้ ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆวิจิตร ๑
พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๖ รูป

ให้พระเทพโมลีเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระธรรมไตรโลกาจารย์ ปรีชาญาณติลก ตรีปิฎกคุณาลงกรณ์ ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิตณวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวง มีถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรานุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒน ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆวิจิตร ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๖ รูป

ให้พระราชมุนีเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระเทพเมธี ศรีวิบูลยนาชก ตรีปิฎกธาดา มหาคณฤศร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิตณวัดสุปัฏน มีถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรานุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๕ รูป

ให้พระราชเวทีเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระเทพสุธี ธรรมปรีชาประยุต สุทรปริยัตติธ ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิตณวัดสุทัศน์เทพวราราม ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวง มีถาหรานุศักดิ์ควรตั้งถาหรานุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๕ รูป

ให้พระราชาภิเษกเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระเทพกวี ศรีวิ
สุทธิดิลก ตรีปิฎกบัณฑิต ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี
สถิตณวัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีถา
นานุศักดิ์ควรตั้งถาananุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด • พระครู
วินัยธร • พระครูสังฆรักษ์ • พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา •
รวม ๕ รูป

ให้พระราชาภิเษกเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระเทพโมลี ตรี
ปิฎกธาดา มหาภคิณสุนทร ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี
สถิตณวัดราชาธิวาส ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีถาananุศักดิ์
ควรตั้งถาananุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครูปลัด • พระครูวินัยธร •
พระครูสังฆรักษ์ • พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา • รวม ๕ รูป

ให้พระมงคลเทพมุนี วัดจักรวรรดิราชาวาส์ เลื่อนอธิการียกชั้น
เสมอตำแหน่งเทพ พระราชทานพัดแจกพินกำมะหยี่ขาวล้วนประ
ดับพลอย มีถาananุศักดิ์ควรตั้งถาananุกรมได้ ๕ รูป คือ พระครู
ปลัด • พระครูวินัยธร • พระครูสังฆรักษ์ • พระครูสมุห์ • พระ
ครูใบฎีกา • รวม ๕ รูป

ให้พระมหานายกเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระราชาภิเษก นร
สีห์พจนปัทมน์ คันถรจนาบัณฑิต ยติคณิศร บวรสังฆารวม คาม
วาสี สถิตณวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง มีถาananุศักดิ์
ควรตั้งถาananุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด • พระครูสังฆรักษ์ •

พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา • รวม ๔ รูป

ให้พระอโณมคุณมุนีเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระราชเมธี
ศรีประสาธน์สุตาคม อุดมมติปกร ยติคณิศร บวรสังฆาราม คาม
วาสี สถิต ณ วัดมิ่งเมืองราชวาส พระอารามหลวง มีถาบันนุสัทธิ์คว
รตั้งถาบันนุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด • พระครูสังฆรักษ์ •

พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา • รวม ๔ รูป

ให้พระปลุกโกศลเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระราชเวที ศรี
ปลุกกุสิต ธรรมบัณฑิต ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต
ณ วัดสระเกษ ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวง มีถาบันนุสัทธิ์คว
รตั้งถาบันนุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด • พระครูสังฆรักษ์ •
พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา • รวม ๔ รูป

ให้พระสากขบุดติยวงศ์เป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระราชสุธี
ธรรมปริชาภิมนตรี ปริยัติโกศล ยติคณิศร บวรสังฆาราม คาม
วาสี สถิต ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร พระ
อารามหลวง มีถาบันนุสัทธิ์ควรตั้งถาบันนุกรมได้ ๔ รูป คือ พระ
ครูปลัด • พระครูสังฆรักษ์ • พระครูสมุห์ • พระครูใบฎีกา •
รวม ๔ รูป

ให้พระปริยัติบัณฑิตเป็นพระราชาคณะ มีนามว่า พระราชมุนี
ศรีปลุกถังการ ไวยัติญาณ ยติคณิศร บวรสังฆาราม คามวาสี

สถิตถวัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร พระอารามหลวง มีถำนานุ
ศักดิ์ควรตั้งถำนานุกรมได้ ๔ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูสังฆ
รักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๔ รูป

ให้พระราชเมธี วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระราชาคณะ มีนาม
ว่า พระศรีธรรมมุณี มีอศุรียศเสมอตำแหน่งราช พระราชทาน
พัดแฉกพนักมะหะยสลับสีปักทองแฉ่ง

ให้พระครูสังวรสมาธิวัตร วัดคูหาสวรรค์ เป็นพระราชาคณะ
มีนามว่า พระวิสุทธิสารเถร ฝ่ายสมณะ

ขอพระคุณทั้งปวงซึ่งรับราชทินนามเพิ่มอศุรียศในครั้งนี้ จง
จิรฤทธิกาลเจริญ อายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์
ในพระพุทธศาสนา เทอญ

ประกาศ

เลื่อนเจ้าคุณจอมมารดาแพ ขึ้นเป็นเจ้าคุณพระประยุรวงศ์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ